

XXVII. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

17. veljače 2022.

osmi (VIII.)razred

zaporka

(peteroznamenkasti broj i riječ)

broj bodova:

80

Upute natjecateljima **koji ispit rješavaju na računalu u PDF obliku**

1. Ispit se rješava 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pažljivo i pravopisno točno ispuniti PDF listića sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta u PDF-u ispita.
7. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
8. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
9. Nakon završetka pisanja PDF ispita sa spremljenim odgovorima i PDF listića sa zaporkom kao priloge treba u istoj e-poruci poslati članu Povjerenstva na istu e-adresu sa koje su zaprimljeni materijali.
10. Videopoziv s članom Povjerenstva koji je nadzirao rješavanje smije završiti tek nakon što je član Povjerenstva potvrdio primitak e-poruke sa ispitom i s listićem sa zaporkom.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)

2. _____
(član Školskoga povjerenstva)

3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

„Dio sam svega što sam pročitao.”
Theodore Roosevelt

1. Napiši na crtu slovo ispred naziva jezika na kojemu Hrvati započinju pismenost.

- a) hrvatski jezik
- b) latinski jezik
- c) staroslavenski jezik
- d) ilirski jezik

1	
---	--

2. Pridruži slovo ispred natuknica imenu spomenika pismenosti na koji se odnose.

- a) tekst s imenom hrvatskoga kneza na latinskome jeziku uklesan na ulomku kamene grede iz crkve u Muću Gornjemu

_____ Povaljska listina

- b) 13 redaka teksta uklesanih glagoljicom na pregradnoj ploči koja je dijelila redovnički kor od crkvene lađe; od 1934. smještena u zgradi HAZU-a

_____ Vinodolski zakon

- c) isprava benediktinskoga samostana s otoka Brača; pisana na pergameni hrvatskom ćirilicom

_____ Natpis kneza Branimira

- d) glagoljični zbornik pravnih norma; privlači veliku pažnju povjesničara prava i filologa

_____ Bašćanska ploča

4	
---	--

3. Napiši na crtu slovo ispred točne tvrdnje.

- a) Rječnik Fausta Vrančića tiskan je u Šibeniku.
- b) Vrančićev je rječnik trojezičan.
- c) Prva hrvatska slovnica pisana je latinskim jezikom.
- d) Ljudevit Gaj autor je prve hrvatske slovnice.

1	
---	--

6	
---	--

**4. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom imena/naziva poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova.
(Ne upotrebljavaj pokrate.)**

Nakon što je hrvatski jezik 1. srpnja 2013. godine postao 24. službenim jezikom

_____, znanstvenici

EUROPSKA UNIJA

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE

pokrenuli su manifestaciju _____.

MJESEC HRVATSKOGA JEZIKA

Ona započinje na _____

MEĐUNARODNI DAN MATERINSKOGA JEZIKA

21. veljače, a završava 17. ožujka, na dan objave

_____ .

DEKLARACIJA O NAZIVU I POLOŽAJU HRVATSKOG KNJIŽEVNOG JEZIKA

5	
---	--

5	
---	--

5. Kopiraj tekst u polje. Napiši zareze gdje je potrebno da rečenice budu pravopisno točne.

Marija Jurić Zagorka najčitanija hrvatska književnica bila je i naša prva profesionalna novinarka. Jedno je vrijeme uređivala časopis *Obzor* a pokrenula je i uređivala *Ženski list* prvi hrvatski časopis za žene.

3	
---	--

6. Napiši točno riječi koje su pravopisno netočne.

Svaka iduća stranica knjige mjenjala ga je. Bio je novi čovjek, zbog radosnoga ozračja lice mu je dobilo dječije crte.

5	
---	--

8	
---	--

7. Kopiraj tekst u polje i dopuni ga pravopisnim znakovima (točka, dvotočka, navodnici, zarez, crtica).

U životopisu Marije Jurić Zagorke piše Pravu čitateljsku afirmaciju stječe ciklusom romana *Grička vještica* a u razdoblju 1912 1953 godine napisala je i objavila dvadesetak romana.

5	
---	--

8. Ispiši pogrešno napisane riječi.

U nju se uvukao nemir. Nemireći se s nastalom situacijom, budila se nemirna i zbunjena. Ovo ne mirenje nije joj dalo mira ni u snu.

2	
---	--

9. Preoblikuj rečenicu u neupravni govor.

U zamišljenom pismu Mariji Jurić Zagorki književnik Pavao Pavličić kaže: „Vi ste uranili u svemu.”

1	
---	--

8	
---	--

10. Odredi vrstu svakoj riječi.

Da, knjiga je nenadomjestiva.

da	knjiga	je	nenadomjestiva
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

4

11. Prepiši rečenicu u budućemu vremenu vodeći računa o vremenskome slijedu budućih radnji.

„Bojim se čovjeka koji je pročitao samo jednu knjigu.”

Toma Akvinski

2

12. Ispiši dvije glagolske imenice.

Knjiga za čitanje nije ona koja misli za tebe, već ona koja te natjera na mišljenje.

2

13. Zadatak ima dva dijela.

a) Istaknutu imenicu zamijeni dativom množine.

Radovao se **dijelu** knjige s raspletom.

b) Odredi broj slogova istaknute imenice u dativu množine.

2

broj slogova: _____

10

14. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom zamjenice u zagrada.

a) Još uvijek nije bio siguran o (što) _____ će njih dvoje razgovarati.

b) (S nitko) _____ još nije razgovarala o neobičnome

čovjeku (koji) _____ je nedavno srela.

3	
---	--

15. Dopuni misao Ernesta Hemingwaya zadanim oblicima glagola u zagrada. Pazi na slaganje glagola i imenice na koju se odnosi.

Radnje svih dobrih knjiga (djelovati) _____ uvjerljivo, kao da

prezent

(dogoditi se) _____ u stvarnosti. Nakon što (pročitati)

perfekt

_____ takvu knjigu, čitatelj (vjerovati) _____ da

futur II.

futur I.

(dogoditi se) _____ baš sve ispriповijedano u njoj.

pluskvamperfekt

5	
---	--

8	
---	--

16. Napiši padež uobičajenom kraticom (N, G, D...) iznad svake istaknute imenice.

Vesna Parun bila je prva žena u hrvatskoj **književnosti** koja je živjela isključivo od

književnosti i za **književnost**.

3	
---	--

17. Odredi službu imenicama **misao** i **jezik** svaki put kad se pojave u rečenici.

1. 1. 2. 2.
Ako **misao** kvari **jezik**, i **jezik** također može kvariti **misao**.

1. misao _____

2. misao _____

1. jezik _____

2. jezik _____

4	
---	--

18. Napiši na crtu slovo ispred besubjektne rečenice.

a) Zabijeljelo se snježno predvečerje.

b) Zabijeljelo je u snježno predvečerje.

1	
---	--

8	
---	--

19. Odredi službu istaknutim dijelovima rečenica označujući je uobičajenim oznakama/kraticama (P, O, POV...).

„Uvijek sam zamišljao raj kao neku vrstu knjižnice. ”
Jorge Luis Borges

„Knjiga je san koji držite u ruci. ”
Neil Gaiman

5	
---	--

20. Razvrstaj atribute u tablicu.

Svuda po sobi letjele su bezbrojne stranice i mogao je čuti tihi cvrkut priča, kao da svaka knjiga šapuće poziv na pustolovinu.

pridjevni atribut	imenički atribut
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	

5	
---	--

21. Prepiši rečenicu tako da ispraviš netočnu uporabu sastavnih veznika.

Nije se ni pokolebao niti je odustao.

1	
---	--

11	
----	--

22. Napiši na crtu slovo ispred složene rečenice.

- a) Tama postaje gušća.
- b) Zaokupljen tim mislima, mutna pogleda, nije se ni pomaknuo.
- c) Djelovati ili ne djelovati?
- d) Na ulici se začu šum, mukao i dalek.

1	
---	--

23. Imenuj vrstu vezničkih nezavisnosloženih rečenica.

- a) Pokušao je među knjige unijeti malo reda, no one bi se uvijek iznova izmiješale.

vrsta nezavisnosložene rečenice: _____

- b) Pročitala je knjigu do kraja pa je otišla na spavanje.

vrsta nezavisnosložene rečenice: _____

- c) Knjiga nije hrana, ali je poslastica.

vrsta nezavisnosložene rečenice: _____

- d) Katkad knjige doživimo kao vatromet uzbuđenja ili nas rastuže duboko.

vrsta nezavisnosložene rečenice: _____

4	
---	--

5	
---	--

24. Ispiši na crtu onu istaknutu riječ u rečenici u kojoj je provedena tražena glasovna promjena.

(U svakoj je rečenici samo jedna takva riječ.)

a) jotacija

Život je prepun **lijepih** stvari, a meni je **najdraže** čitati.

b) sibilizacija

Autoričini prijedlozi mogućih promjena nisu bili **prihvaćeni**.

2	
---	--

25. Prepiši rečenicu tako da pridjevni atributi budu napisani u stilski obilježenome redu riječi.

Matoš je rekao da naš jezik ima boje, zvukove, oblike i osobine naše zemlje.

2	
---	--

26. Zamijeni istaknute riječi riječima istoga ili sličnoga značenja.

Mnoge vrhunske hrvatske **spisateljice** još uvijek nisu našle svoje mjesto u lektiri.

2	
---	--

6	
---	--

27. Prepiši rečenicu izbjegavajući pleonazam.

Često je razmišljao o tome kako i na koji način uvjeriti svoje prijatelje da je čitanje užitek.

1	
---	--

1	
---	--

Riješi zadatke 28. – 30. služeći se podacima iz teksta.

Liječenje knjiga

Znate li da i knjige obolijevaju, da ih se može liječiti? Ako ste u posjedu starih knjiga koje biste voljeli obnoviti i vratiti im stari sjaj, spas možete potražiti u njihovoj restauraciji.

U pitanju je vještina kojom se pruža zaštita starim knjigama, vraća ih se u stanje što sličnije izvornomu, produljuje njihovo trajanje i mogućnost

daljnega korištenja. Uzroci oštećenja knjiga mogu biti fizikalni, kemijski i biološki. Fizikalna oštećenja uključuju utjecaj vlage, topline i svjetlosti, dok se kemijska oštećenja odnose na utjecaj atmosferskih zagađivača i kiselina. Biološka oštećenja potječu iz biljnoga ili životinjskoga svijeta te od čovjeka. Različite bakterije razgrađuju celulozu, a neki kukci hrane se proizvodima biljnoga i životinjskoga podrijetla kao što su koža i drvo te samim papirom.

Središnji je laboratorij za restauriranje arhivskoga gradiva na području Hrvatske *Laboratorij za konzervaciju i restauraciju Hrvatskoga državnog arhiva* u Zagrebu.

Hrvatski državni arhiv u Zagrebu

Laboratorij za konzervaciju i restauraciju djeluje od 1954. Od 1970. u okviru Laboratorija djeluje i knjigovežnica jer se restauriranje starih uveza i uvez starih knjiga nisu mogli očekivati od suvremenih knjigovežnica koje se bave modernim uvezima.

I u **Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci** u Zagrebu postoji poseban odsjek u kojemu se obavljaju poslovi konzervacije i restauracije građe. Restauracija građe, ovisno o stupnju oštećenja i vrsti građe, provodi se metodom laminacije ako je riječ o oštećenim novinama i starijoj tiskanoj građi, klasičnom ili ručnom metodom ako je riječ o oštećenim rukopisima, inkunabulama, crtežima, grafikama i sličnoj neknjižnoj građi, te metodom dolijevanja papirne kaše ako je riječ o iznimno teško oštećenoj staroj i rijetkoj građi.

Prema: <https://www.mojkvart.hr/Zagreb/Medvescak/Tiskara-Sitotisak-Digitalni-tisak-Knjigoveznica/mk-knjigoveznica-kartonaza/SAZNAJTE-KAKO-I-GDJE-RESTAURIRATI-STARE-KNJIGE-S53648>; <http://zagreb.arhiv.hr/hr/hda/fs-ovi/sredisnji-laboratorij.htm>

28. Koje je godine utemeljen *Laboratorij za konzervaciju i restauraciju* u sklopu *Hrvatskoga državnog arhiva* u Zagrebu?

1	
---	--

29. Objasni zašto i kukce smatramo biološkim faktorom koji utječe na propadanje knjiga? Odgovor potraži u tekstu.

1	
---	--

30. Restauracija građe provodi se različitim metodama, ovisno o stupnju oštećenja i vrsti građe.

Dopuni tablicu potrebnim podacima oslanjajući se na dio teksta koji o tome govori.

<i>metoda laminacije</i>		<i>metoda dolijevanja papirne kaše</i>
oštećene novine i starija tiskana građa	oštećeni rukopisi, inkunabule, crteži, grafike	

2	
---	--

4	
---	--